

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **M. P.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 25 lutego 2026 r.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 20 czerwca 2024 r., sygn. akt II Ka 201/24,

zmieniającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 30 listopada 2023 r., sygn. akt II K 1268/22

**1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej pkt VI i IX
wyroku łącznego wydanego przez Sąd pierwszej instancji i w tym
zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w Tarnowie;**

**2. wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji obciąża
Skarb Państwa.**

[J.J.]

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puszkarski

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowie w dniu 30 listopada 2023 r., wydał wobec skazanego M. P. wyrok łączny w sprawie o sygn. akt II K 1268/22. W części wstępnej tego wyroku podał, że był on skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie II K 343/21 za przestępstwa:

- z art. 286 § 1 k.k. popełnione w dniu 10 kwietnia 2020 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,

- z art. 270 § 1 k.k. popełnione w dniu 8 grudnia 2020 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,

- z art. 233 § 1a k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. popełnione w dniu 9 grudnia 2020 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym,

z orzeczeniem kary łącznej roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 11 stycznia 2022 r. karę ograniczenia wolności zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w rozmiarze 272 dni;

2. Sądu Rejonowego w Jarosławiu z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie II K 828/21 za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 kwietnia 2020 r. na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości stawki dziennej na kwotę 10 zł. Następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w Jarosławiu z dnia 28 lutego 2022 r., II Ko 157/22, karę grzywny zamieniono na karę pozbawienia wolności, a w dniu 28 marca 2022 r. wykonano karę grzywny;

3. Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie II K 970/21 za czyn z art. 286 § 1 i 3 k.k. popełniony w okresie od 15 do 16 lutego 2021 r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym. Następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 7 kwietnia 2022 r., XI Ko 5629/21, karę ograniczenia wolności zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w rozmiarze 90 dni;

4. Sądu Rejonowego w Wieliczce z dnia 13 października 2021 r. w sprawie II K 811/21 za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 3 stycznia 2021 r. na karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości stawki dziennej na kwotę 10 zł;

5. Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie X K 1021/21 za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 17 października 2020 r. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

6. Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie II K 1098/22 za czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w dniu 16 marca 2022 r. na karę 7 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym;

7. Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie II K 135/22, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 6 kwietnia 2023 r. w sprawie II Ka 70/23 za:

- ciąg przestępstw z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 190 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w okresie od nieustalonego dnia grudnia 2020 r. do dnia 3 maja 2021 r., w dniu 14 kwietnia 2021 r. i w dniu 24 kwietnia 2021 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- ciąg przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. popełnionych w dniach 14 kwietnia 2021 r., 16 września 2021 r. oraz w nieustalonym dniu pomiędzy 23 a 30 września 2021 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z art. 193 k.k. popełniony w dniu 25 maja 2021 r. na karę 1 miesiąca pozbawienia wolności,
 - za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 16 września 2021 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
 - za czyn z art. 284 § 2 k.k. popełniony w dniu 23 września 2021 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
 - za czyn z art. 178a § 1 k.k. popełniony w dniu 12 października 2021 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,
- z orzeczeniem kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie II K 620/22 za czyn z art. 286 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

9. Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie II K 800/23 za czyn z art. 209 § 1a k.k. popełniony w okresie od 20 września 2021 r. do 26 grudnia 2021 r. oraz od 31 marca 2022 r. do 14 sierpnia 2022 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 32 godzin w stosunku miesięcznym.

W części dyspozytywnej wyroku łącznego Sąd Rejonowy w Tarnowie:

I. rozwiązał węzeł kary łącznej ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie II K 343/21 oraz węzeł kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 5 grudnia 2022 roku w sprawie II K 135/22;

II. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. połączył wymierzone wobec skazanego M. P. wyrokami Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie II K 343/21, Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie II K 970/21 i Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie X K 1021/21, a opisanymi w punktach 1, 3 i 5 części wstępnej wyroku, kary jednostkowe ograniczenia wolności i w ich miejsce wymierzył skazanemu karę łączną w rozmiarze 2 lat ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

III. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt II kary łącznej ograniczenia wolności zaliczył okres wykonanej już kary w sprawie II K 343/21 Sądu Rejonowego w Tychach i w sprawie II K 970/21 Sądu Rejonowego w Tarnowie w formie zastępczej kary pozbawienia wolności od dnia 15 sierpnia 2022 r. do dnia 25 października 2022 r., od dnia 26 października 2022 r. do dnia 15 maja 2023 r. i od dnia 15 maja 2023 r. do dnia 13 sierpnia 2023 r.;

IV. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. połączył wymierzone wobec skazanego M. P. wyrokami Sądu Rejonowego w Jarosławiu z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie II K 828/21 i Sądu Rejonowego w Wieliczce z dnia 13 października 2021 r. w sprawie II K 811/21, a opisanymi w punktach 2 i 4 części wstępnej wyroku, kary jednostkowe grzywny i w ich miejsce wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wartość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;

V. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt IV kary łącznej grzywny zaliczył wykonaną karę grzywny w sprawie II K 828/21 Sądu Rejonowego w Jarosławiu w formie zastępczej kary pozbawienia wolności;

VI. na mocy art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 3 k.k., art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. połączył wymierzone wobec skazanego M. P. wyrokami Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie II K 1098/22, Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie II K 135/22, Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie II K 620/22, a opisanymi w punktach 6, 7 i 8 części wstępnej wyroku, kary jednostkowe ograniczenia wolności i pozbawienia wolności i w ich miejsce wymierzył skazanemu karę łączną w rozmiarze roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt IV (powinno być: pkt VI – uw. SN) kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 135/22 Sądu Rejonowego w Tarnowie (wskazał szczegółowo, o jakie okresy chodzi);

VIII. na mocy art. 576 § 1 k.p.k. orzekł, że w zakresie nie objętym niniejszym wyrokiem łącznym wyroki opisane w pkt 1-8 części wstępnej podlegają odrębnemu wykonaniu;

IX. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym kary wymierzonej w sprawie II K 800/23 Sądu Rejonowego w Tarnowie.

W kolejnych dwóch punktach (X i XI) Sąd orzekł w przedmiocie kosztów sądowych.

Opisany wyrok łączny został zaskarżony - w części dotyczącej orzeczenia o karze - przez obrońcę skazanego M. P. , który zarzucił „rażącą niewspółmierność wymierzonej kary łącznej wynikającą z zastosowania zasady częściowej absorpcji kar” i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności na zasadzie pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2024 r., sygn. akt II Ka 201/24, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wymiar orzeczonej w pkt VI kary pozbawiania wolności obniżył do roku i 6 miesięcy. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok na korzyść skazanego w zakresie:

1. rozstrzygnięć przyjętych w pkt I i II części dyspozytywnej, dotyczących kary łącznej pozbawienia wolności (określonej w pkt VI wyroku Sądu I instancji);

2. rozstrzygnięcia przyjętego w pkt II części dyspozytywnej, w zakresie utrzymania w mocy pkt IX wyroku Sądu I instancji o umorzeniu postępowania o objęcie wyrokiem łącznym kary wymierzonej w sprawie o sygn. akt II K 800/23, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nierzetelnej kontroli odwoławczej i nieustaleniu aktualnej sytuacji prawnej skazanego, co skutkowało nierozpoznanie z urzędu apelacji obrońcy, niezależnie od granic zaskarżenia oraz podniesionego zarzutu oraz zmianą wyroku łącznego jedynie w części wymiaru kary łącznej, a w pozostałym zakresie utrzymaniem zaskarżonego orzeczenia w mocy w sytuacji, gdy wyrok łączny w pkt VI i IX był rażąco niesprawiedliwy, gdyż został wydany z rażąco obrażą art. 85 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. i art. 572 k.p.k.”

Stawiając ten zarzut, Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku łącznego w

zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnowie, w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co przy zastosowaniu art. 535 § 5 k.p.k. pozwoliło uwzględnić ją w całości na posiedzeniu bez udziału stron. Nasuwa się jednak uwaga, że część motywacyjna skargi jasno wskazuje, iż rozstrzygnięcia przyjęte w pkt I i II wyroku Sądu Okręgowego zostały zaskarżone nie dlatego, że odnosiły się do kary łącznej pozbawienia wolności, ale z powodu nieskorygowania przez ten Sąd konfiguracji wyroków, których połączenie skutkowało wymierzeniem tej kary.

Należało podzielić pogląd Prokuratora Generalnego, że Sąd Okręgowy w Tarnowie, wydając wyrok w sprawie M. P., rażąco naruszył wskazane w zarzucie skargi przepisy prawa, co miało istotny wpływ na treść wyroku. W szczególności Sąd *ad quem*, niezależnie od granic zaskarżenia przez obrońcę skazanego wyroku łącznego i podniesionego zarzutu, powinien zmienić rozstrzygnięcia zawarte w pkt VI i IX tego wyroku, przy tym to zawarte w pkt VI w inny sposób niż uczynił.

Analiza akt sprawy potwierdza spostrzeżenia poczynione w kasacji, że o ile Sąd *meriti* zasadnie przyjął, iż w sprawie istnieją realne zbiegi przestępstw pozwalające na utworzenie trzech węzłów kary łącznej: ograniczenia wolności, grzywny i pozbawienia wolności, to słusznie stosując przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym od 24 czerwca 2020 r., nieprawidłowo przyjął, że pierwszym chronologicznie wyrokiem stanowiącym podstawę utworzenia węzła kary łącznej pozbawienia wolności jest wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie wydany 1 sierpnia 2022 r. w sprawie II K 1098/22. Pomiął bowiem, najwyraźniej nie dysponując aktami tej sprawy w dacie wydania wyroku łącznego (zob. k. 88, 89 akt sprawy II K 1268/22), że postanowieniem z dnia 2 października 2023 r. wymieniony Sąd na podstawie art. 2a § 2 k.w. zamienił M. P. karę 7 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 1098/22, na karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele

społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym (k. 171). W uzasadnieniu podał, iż wydanie tego orzeczenia było konieczne wobec wejścia w życie w dniu 1 października 2023 r. ustawy zmieniającej Kodeks wykroczeń, na mocy której została podniesiona wartość szkody z kwoty 500 zł do kwoty 800 zł, uzasadniająca kwalifikację prawną czynu jako wykroczenia (M. P. został skazany za uszkodzenie mienia, skutkujące stratami na kwotę 669,99 zł). Pominięcie wspomnianej okoliczności, pomimo treści pisma z k. 88, informującego, że Sąd Rejonowy w Tarnowie XI Wydział Wykonywania Orzeczeń Karnych występuje do II Wydziału Karnego tego Sądu o akta sprawy II K 1098/22 w związku z kontrawencjonalizacją, jest tym bardziej zaskakujące, że chodziło o sprawy pozostające w gestii tego samego Sądu.

Również Sąd Okręgowy w Tarnowie nie dostrzegł, że wyrokiem łącznym została objęta kara, która przestała istnieć w obrocie prawnym (o niedopuszczalności takiego postąpienia Sąd Najwyższy wypowiedział się m.in. w wyrokach z dnia 7 sierpnia 2024 r., V KK 295/24 i z dnia 5 listopada 2025 r., V KK 355/25), co można wiązać z nieprzekazaniem przez Sąd Rejonowy akt sprawy II K 1098/22 (k. 165 akt sprawy II K 1268/22) i zaniechaniem aktualizacji danych o karalności M. P. przez Sąd drugiej instancji (ostatnia informacja w tym zakresie została sporządzona 20 września 2023 r. – k. 99-102), do czego obligował § 309 ust. 1 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (zob. powołany w kasacji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2001 r., IV KKN 129/01). Przy prawidłowym procedowaniu przepis art. 572 k.p.k. miałby zastosowanie do sprawy o sygn. akt II K 1098/22, a w konsekwencji za chronologicznie pierwszy wyrok tworzący kolejny węzeł kary łącznej powinien być uznany wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 5 grudnia 2022 r. wydany w sprawie II K 135/22. Węzłem tym mogłyby zostać objęte kary wymierzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 6 grudnia 2022 r. wydanym w sprawie II K 620/22 i wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 28 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie II K 800/23. Chociaż wymierzone skazanemu w tych sprawach kary były rodzajowo różne, to nadawały się do połączenia na podstawie art. 87 § 1 k.k., a z wyroku łącznego wynika, że wolą Sądu orzekającego było jego

zastosowanie, skoro w pkt VI, powołując się m.in. na ten przepis, połączył kary ograniczenia wolności i pozbawienia wolności.

W kasacji zasadnie wskazano, że wyrok łączny - w omówionym wyżej zakresie - był dla skazanego rażąco niesprawiedliwy, wobec czego Sąd odwoławczy powinien wyjść poza granice apelacji i skontrolować nie tylko wymiar kary łącznej zgodnie z zakresem zaskarżenia, ale też warunki jej orzeczenia. Pomimo obniżenia kary łącznej pozbawienia wolności, sytuacja skazanego nadal kształtowała się, niezgodnie z prawem, niekorzystnie, bowiem miał on do odbycia karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną z uwzględnieniem kary nieistniejącej w obrocie prawnym, co podniosło górną granicę dopuszczalnego wymiaru kary łącznej oraz karę 1 miesiąca ograniczenia wolności za popełnienie tego samego czynu zabronionego przypisanego mu w sprawie o sygn. akt II K 1098/22, nadto osobno karę wymierzoną w sprawie o sygn. akt II K 800/23.

W tym stanie rzeczy należało postąpić zgodnie z wnioskiem kasacji, tj. uchylić wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym temu Sądowi, który wyda zgodne z prawem orzeczenie, mając w polu widzenia poczynione wyżej uwagi.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w pkt 1 wyroku. Zawarte w pkt 2 rozstrzygnięcie w przedmiocie wydatków związanych z rozpoznaniem kasacji znajduje oparcie w art. 638 k.p.k.

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz

Zbigniew Puskarski

Andrzej Stępka